

Valtion liikuntaneuvoston lausunto valtion talousarvioesityksestä 2024

Valtion liikuntaneuvosto nostaa esiin lausunnossaan:

1. Liikunnan rahoitus turvattava pitkäjänteisesti
2. Suomi Liikkeelle -ohjelman rahoitus kohdennettava poikkihallinnollisiin ja vaikuttavimpiin toimenpiteisiin
3. Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen määrärahat nostettava tavoitetasoille. Luonnon virkistyskäytön, hevostalouden sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen määrärahat turvattava.

Tausta

Lapsista ja nuorista vain noin kolmannes, aikuisista neljännes ja ikäihmisistä harvempi kuin joka viides liikkuu terveytensä kannalta riittävästi¹. Toimintarajoitteiset henkilöt liikkuvat keskimäärin vielä tätäkin vähemmän².

Huolta herättää väestön terveys ja toimintakyky, jotka kehittyivät vuosikymmen ajan myönteisesti. Myönteinen kehitys kuitenkin tyrehtyi 2010-luvulla, jolloin muun muassa lihavuus ja mielenterveysongelmat yleistyivät, koettu työkyky heikentyi ja iäkkäiden toimintakyky ei ole enää parantunut.³ Esimerkiksi noin 10 prosenttia väestöstä sairastaa tyypin 2 diabetesta⁴, josta merkittävä osa olisi ehkäistävissä elintapamuutoksilla, kuten liikunnalla.

Koko väestön tasolla riittämätön liikunta aiheuttaa lisäkustannuksia liittyen esimerkiksi terveydenhuollon suoriin kustannuksiin, tuottavuuskustannuksiin (menetetty työpanokset), ikääntyneiden kasvaviin hoivakuluihin, syrjäytymisen kustannuksiin sekä sosiaalietuuksien lisäkustannuksiin. **Väestön liian vähäisen liikkumisen yhteiskunnalliset kustannukset ovat vuositasolla arviolta vähintään yli kolme miljardia euroa.**⁵

Panostuksilla ennaltaehkäisevään terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä arkiliikunnan vahvistamiseen voidaan saavuttaa huomattavia parannuksia yksilöiden elämänlaatuun. **Liikunta on edullinen terveyden ja toimintakyvyn edistämisen keino, jota ei ole otettu vielä riittävän määrätietoisesti käyttöön väestön terveyden ja toimintakyvyn edistämiseksi sekä terveys- ja toimintakykyerojen kaventamiseksi**⁶.

Liikunta fyysisen toimintakyvyn perustana liittyy moniin yhteiskunnallisesti merkittäviin julkishallinnon tehtäviin ja tavoitteisiin. Pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa tavoitteeksi on asetettu saada 100 000 uutta työllistä ja pidemmällä aikavälillä nostaa työllisyysaste 80 prosenttiin. Tavoite edellyttää muun muassa työurien pidentämistä sekä osatyökykyisten ja ikääntyneiden työllistymisen lisäämistä. Työkyvyn perustan muodostavat fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen toimintakyky, joihin kaikkiin liikunnalla on merkitystä.

Työ- ja toimintakyvyn lisäksi liikunnalla on merkitystä esimerkiksi terveyteen ja hyvinvointiin, mielen-terveyteen, oppimiseen, yhteisöllisyyteen, kotoutumiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn, sotilaalliseen suorituskkyyn ja ilmastomuutoksen torjuntaan.

Valtion liikuntaneuvoston huomiot valtion talousarvioesityksestä 2024:

1. Liikunnan valtionrahoitus turvattava pitkäjänteisesti

Valtion liikuntatoimen määrärahoista rahoitetaan suomalaisen liikunta- ja urheilukulttuurin kannalta keskeisiä toimintoja, kuten kuntien liikuntapalveluita ja liikuntapaikkarakentamista, kansalais-toimintaa, huippu-urheilua, liikunnan koulutusta ja tutkimusta, suur tapahtumia sekä eri väestöryhmien fyysistä aktiivisuutta edistävää Liikkuvat-kokonaisuutta ja erilaisia kehittämishankkeita. Aiemmin rahapelitoiminnan voittovaroista pääosin muodostunut liikunnan rahoitus siirtyy vuodesta 2024 lähtien osaksi valtion yleistä budjettia.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on runsaasti toimenpiteitä, jotka tähtäävät liikunnan ja urheilun vahvistamiseen. Hallituksen tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä. Tämän toteutumiseksi hallitusohjelmaan on kirjattu liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn poikkihallinnollinen Suomi liikkeelle -ohjelma.

Vuoden 2024 talousarvioesityksessä näkymä liikunnan rahoitukseen on kaksijakoinen. Kokonaisuudessaan liikunnan edistämiseen kohdennettavat määrärahat kasvavat vuonna 2024, sillä talousarvioesityksessä on varattu 20 miljoonaa euroa Suomi Liikkeelle -ohjelman toimeenpanoon. Samaan aikaan valtion liikuntatoimen perustoiminnan määrärahat laskevat vuonna 2024. Hallituskauden kuluessa määrärahat laskevat asteittain yhä enemmän. **Vuonna 2024 liikuntatoimen perustoiminnan määrärahat laskevat yhteensä vajaat 10 miljoonaa euroa** (2023: 155,2 M€, 2024 TAE: 145,4 M€). Leikkaukset esitetään kohdennettavaksi pääasiassa liikunnan järjestötoiminnan (1,3 M€), liikuntapaikkarakentamisen (3 M€), seuratoiminnan (1,5 M€) sekä liikunnan koulutuskeskusten avustamiseen (1,5 M€).

Vuoden 2024 leikkaukset on esitetty kohdennettavaksi suurimpiin määrärahaeriin, jolloin vaikutukset yksittäisille avustusten saajille ovat mahdollisimman pienet. Leikkauksilla tulee olemaan joka tapauksessa vaikutuksia. Esimerkiksi liikuntapaikkarakentamisen valtionavustuksilla on tärkeä vipuvaikutus rakentamisen investoinneille, ja joissakin kunnissa on linjattu, että rakentamishanke käynnistyy vain, jos hankkeelle saadaan valtionavustus. Väestön liikkumisen ja liikunnan edistämisen kannalta olisi tärkeää, että liikuntapaikkarakentamisen määrärahojen leikkauksia ei kohdenneta aluehallintovirastojen myöntämiin lähiliikuntapaikkahankkeisiin. Lähiliikuntapaikat ovat tärkeitä erityisesti lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden liikkumisen ja liikunnan harrastamisen paikkoja.

Liikuntaneuvosto nostaa esiin huolen hallituskaudelle suunnitelluista kasvavista leikkauksista liikuntamäärärahoihin, jotka kohdentuvat liikuntatoimialan perusedellytyksiin. Jos opetus- ja kulttuuriministeriön sektorin valtionavustuksiin esitetyt leikkaukset toteutettaisiin jakosuhdelain mukaisesti, se tarkoittaisi liikuntaan kohdennettavia lisäleikkauksia vuonna 2025 noin kuusi miljoonaa euroa, vuonna 2026 noin 13 miljoonaa euroa ja vuonna 2027 noin 31 miljoonaa euroa.

Valtion liikuntaneuvosto pitää yhteiskunnallisesti tärkeän liikuntatoimialan toimintaedellytysten turvaamiseksi välttämättömänä, että liikunnan valtionrahoituksen nykytaso turvataan pitkäjänteisesti.

2. Suomi Liikkeelle -ohjelman rahoitus kohdennettava poikkihallinnollisiin ja vaikuttavimpiin toimenpiteisiin

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti vuoden 2024 talousarviossa on kohdennettu poikkihallinnolliseen Suomi Liikkeelle -ohjelmaan 20 miljoonaa euroa. Ohjelman tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä.

Poikkihallinnollista otetta ja budjetointia liikkumisen edistämiseen on peräänkuulutettu pitkään. **Valtion liikuntaneuvosto pitää poikkihallinnollista Suomi Liikkeelle -ohjelmaa ja sen rahoittamista erittäin tärkeänä sekä kannatettavana valtionhallinnon toimenpiteenä väestön liikkumisen edistämiseksi.** Kaikki ohjelmaan kuuluvat toimenpiteet ovat erittäin tärkeitä ja tarpeellisia.

Ohjelmaan varattua rahoitusta on tärkeää kohdentaa eri hallinnonalojen toimintoihin ja nimenomaan hallitusohjelmaan kirjattuihin Suomi Liikkeelle -ohjelman toimenpiteisiin.

Vaikuttavimmat liikkumisen edistämisen toimenpiteet kohdistuvat ihmisten arkeen, kuten varhaiskasvatus-, koulu-, opiskelu- ja työpäivän sekä ikääntyneiden palveluiden liikunnallistamiseen (Suomi Liikkeelle -ohjelman toimenpiteet 5., 9., 11. ja 15.). Organisaatioiden toimintakulttuurin muutos vie aikaa, joten työtä on tehtävä ja rahoitettava pitkäjänteisesti.

Liikkumisen lisäämisessä vaikuttavinta on kohdentaa toimenpiteitä niihin ihmisiin, jotka liikkuvat nykyisin kaikkien vähiten ja jotka tarvitsevat eniten tukea liikkumiseensa, kuten toimintakyvyltään heikentyneisiin ikääntyneisiin. Näitä kohderyhmiä tavoitetaan ja heidän liikkumista edistetään esimerkiksi Suomi Liikkeelle -ohjelmaan kirjatulla liikuntaneuvonnalla (toimenpiteet 2., 3. ja 8.) sekä ikääntyneiden toimintakykyyn panostamalla ja kaatumisen ehkäisemisellä (toimenpide 15). Suomi Liikkeelle -ohjelman toimenpiteissä ei ole kuitenkaan juurikaan suoria toimenpiteitä erityistä tukea tarvitsevien väestöryhmien liikkumisen ja liikunnan edistämiseksi.

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi ohjelman rahoituksella on tärkeää varmistaa, että kaikki eri hallinnonaloille kirjatut toimenpiteet saadaan käyntiin ja kukin hallinnonala sitoutuu ohjelman kirjauksiin.

Hallitusohjelmaan on kirjattu yhdeksi urheilun edistämisen tavoitteeksi, että ylimääräiset urheilijaeläkkeet mahdollistetaan kaikille kriteerit täyttävälle. Vuoden 2024 talousarvioesityksessä on liikunnan ja urheilun edistämisen määrärahan käyttö rajattu 16 urheilijan täydelle eläkkeelle. Esimerkiksi vuonna 2021 urheilijaeläkettä maksettiin yhteensä noin 262 000 euroa. Täysimääräistä urheilijaeläkettä (1 383,20 €/kk) maksettiin viidelle urheilijalle ja osaeläkettä (691,60 €/kk) 21 urheilijalle. **Valtion liikuntaneuvosto pitää tärkeänä, että urheilijaeläkkeet mahdollistetaan kriteerit täyttävälle urheilijoille hallitusohjelman mukaisesti.**

Liikuntaneuvosto kiittää Orpon hallitusta uraa-uurtavasta poikkihallinnollisesta Suomi Liikkeelle -ohjelmasta. Liikuntaneuvosto nostaa kuitenkin esiin, että hallitusohjelma sisältää myös liikkumisen edistämisen kannalta osin ristiriitaisia toimenpiteitä, kuten:

- Hallitusohjelmaan on kirjattu, että: *"Selvitetään ja arvioidaan mahdollisuuksia liikunnan tukemiseen verotuksen keinoin. Selkiytetään liikunta-alan toimijoiden arvonnalisäverokohtelua liikkumiseen kannustavaksi"*. Toisaalta ohjelmassa todetaan, että nykyiseen 10 % alennettuun arvonnalisäverokantaan kuuluvat hyödykkeet siirretään 14 %:iin lukuun ottamatta

sanoma- ja aikakauslehtiä. Tämä koskee liikuntapalveluja, jotka kuuluvat nykyisin 10 % arvonlisäverokantaan.

- Hallitusohjelmaan on kirjattu, että: *"Peruskoulun laajojen terveystarkastusten yhteydessä annetaan henkilökohtaista liikuntaneuvontaa ja -ohjausta oppilaan Move!-tulosten perusteella"*. Toisaalta ohjelmassa on esitetty leikkauksia terveystarkastuksiin siten, että rutiininomaisia säädettyjä tarkastuksia vähennetään.
- Hallitusohjelmaan on kirjattu, että: *"Parannetaan pyöräilyn ja kävelyn edellytyksiä muun muassa päivittämällä kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma, toteuttamalla toimenpideohjelma koulu- ja työmatkapyöräilyn edistämiseksi sekä panostamalla kävely- ja pyöräilyliikenneturvallisuuteen"*, sekä *"Kannustetaan kaupunkiseutuja yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen, joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn edistämiseen sekä segregaaation ehkäisemiseen"*. Toisaalta ohjelmaan on kirjattu, että alennetaan kävelyn- ja pyöräilyn edistämisen rahoitusta.
- Hallitusohjelman Suomi Liikkeelle -ohjelman tavoitteena on edistää vanhusten toimintakykyä, ehkäistä kaatumisia ja kotona pärjäämisen edellytyksiä. Hallitusohjelmaan on kuitenkin kirjattu myös toimenpiteeksi hissi- ja esteettömyysavustusten määrän vähentäminen, mikä heikentää mahdollisuuksia edistää ikääntyneiden ihmisten liikkumista kodin ulkopuolelle sekä samalla heidän toimintakykyä ja kotona pärjäämisen edellytyksiä.
- Hallitusohjelmaan on kirjattu, että *"tunnistetaan vapaan sivistystyön merkitys osaamisen lisäämisessä ja harrastamisessa"*. Kansalaisopistot ovat yksi merkittävä liikunnan harrastamismahdollisuuksien tarjoaja Suomessa. Kansalaisopistojen liikuntatoiminnan tavoittamat henkilömäärät ovat merkittäviä, ja merkitystä on liikuntatoiminnan edullisella hinnalla. Hallitusohjelmaan on kirjattu toimenpiteeksi myös valtion rahoituksen alentaminen vapaaseen sivistystyöhön, mikä voi heikentää etenkin pienemmillä paikkakunnilla asuvien sekä pienituloisten henkilöiden ja perheiden yhdenvertaisia ja saavutettavia mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa.
- Hallitusohjelma sisältää leikkauksia sosiaaliturvaan. Jo nykyisellään huolta herättää väestön elintapa- ja terveyserot sosioekonomiseen asemaan liittyen. Huolta on herättänyt myös (liikunnan) harrastamisen hinnan nousu osassa harrastuksia. Riskinä on, että esimerkiksi opiskelijoihin, työttömiin, pienituloisiin perheisiin sekä erityistä tukea tarvitseviin väestöryhmiin kohdentuvat sosiaaliturvan leikkaukset vaikuttavat jo ennestään pienituloisten ihmisten mahdollisuuksiin liikkua ja harrastaa liikuntaa. Tämä voi osaltaan kasvattaa väestön hyvinvointi- ja terveyseroja, lisätä eriarvoisuutta sekä heikentää liikunnan ja liikkumisen yhdenvertaisuutta.

3. Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen määrärahat nostettava tavoitetasoille. Luonnon virkistyskäytön, hevostalouden sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen määrärahat turvattava.

Valtionhallinnon rahoitus aktiiviseen liikkumiseen, liikuntaan ja urheiluun koostuu liikuntasektorin määrärahojen lisäksi muiden hallinnonalojen panostuksista liikkumisen ja liikunnan mahdollisuuksiin, kuten kävelyn ja pyöräilyn (LVM), luonnon virkistyskäytön (YM ja MMM) sekä hevostalouden

(MMM) rahoitus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (STM). **Vuoden 2024 talousarvioesityksessä muiden hallinnonalojen liikkumista ja liikuntaa edistävien määrärahojen tilanne näyttäytyy kaksijakoiselta.**

Keskeisin haaste muiden hallinnonalojen kuin liikuntasektorin määrärahojen osalta liittyy kävelyn ja pyöräilyn määrärahoihin. Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2024 on varattu kolmen miljoonan euron määräraha kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen ja kuntien joukkoliikennehankkeisiin. Liikkumisen ohjauksen on varattu 0,6 miljoonan euron määräraha.

Laadukas kävelyn ja pyöräiliikenteen infrastruktuuri on useiden tutkimusten mukaan keskeisin tapa vaikuttaa kulkumuodon valintaan, kasvattaa kävelyn ja pyöräiliikenteen määriä sekä samalla kustannustehokas keino edistää väestön aktiivista liikkumista ja vähentää liikenteen päästöjä. Kävely- ja pyörätiet ovat väestön suosituimpia liikuntapaikkoja⁷. Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen on pitkäjänteistä työtä, jota tehdään erityisesti yhteistyössä valtionhallinnon ja kuntien kanssa.

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita parannetaan valtion ja kuntien yhteisellä investointiohjelmalla, jonka rahoituksen vuosittaiseksi tavoitetasoksi on määritelty 30 miljoona euroa⁸. Ohjelman määrärahasolla on merkittävä vaikutus siihen, kuinka laaja-alaisesti kävelyä pyöräilyä voidaan edistää valtakunnallisesti. Kunnat osallistuvat investointihankkeiden rahoitukseen vähintään valtion rahoitusta vastaavalla summalla, joten valtionrahoituksella on merkittävä ”vipuvaikutus”.⁹

Kävelyä ja pyöräilyä on edistetty myös liikkumisen ohjauksen avustuksilla, joita on käytetty muun muassa kestävän liikkumisen edistämissuunnitelmiin, aktiivisten koulumatkojen edistämiseen, palveluiden kehittämiseen sekä talvipyöräilyn, kaupunkipyöräilyn ja pyöräpysäköinnin edistämiseen. **Tavoitteeksi on asetettu, että valtio lisää liikkumisen ohjauksen vuosittaista rahoitusta 2,5 miljoonaan euroon¹⁰.**

Kävelyn ja pyöräilyn edistämisessä on otettu Suomessa viime vuosina hyviä kehitysaskeleita, mutta suurempien kehitysoikkien ottaminen edellyttää nykyistä suurempia panostuksia sekä pitkäjänteisempää ja turvatumppaa rahoitusta niin kunnissa kuin valtionhallinnossa.⁹ **Valtion liikuntaneuvosto pitää tärkeänä, että kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman ja liikkumisen ohjauksen määrärahat nostetaan tavoitetasoille (investointiohjelma 30 M€ ja liikkumisen ohjaus 2,5 M€ vuosittain).**

Luonnon virkistyskäytön perusrahoitus ja hevostalouden määrärahat säilyvät vuoden 2024 talousarvioesityksessä lähes viime vuosien tasolla. Valtion talousarviossa on varattu ympäristöministeriön määrärahoista Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitoon 48,1 miljoonaa euroa vuodelle 2024 (v. 2023 talousarviossa 50,1 M€). Määrärahaa käytetään muun muassa Metsähallituksen hallinnassa olevien kansallispuistojen, muiden luonnonsuojelualueiden ja -kohteiden sekä erämaa-alueiden käytön, hoidon, ennallistamisen, seurannan ja opastustoiminnan menoihin. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön määrärahoista Metsähallituksen julkisten hallintotehtäviin on varattu 7,3 miljoonan euron määräraha vuodelle 2024 (v. 2023 talousarviossa 8,6 M€), jolla edistetään muun muassa luonnon virkistyskäyttöä ja eräpalveluita.

Metsähallituksen Luontopalveluiden rahoitusta lisättiin hallituskaudella 2019–2023, minkä myötä pystyttiin parantamaan kohteiden palvelutasoa ja vähentämään merkittävästi korjausvelkaa. Tämä oli tärkeä toimenpide, sillä luonnon virkistyskäytön kasvanut suosio ja koronapandemian aiheuttama kysyntäpiikki on luonut kasvavia tarpeita olosuhteiden ja palveluiden kehittämiseksi. Luonnon

virkistyskäytön suosio näyttää vahvalta myös koronapandemian aiheuttaman kysyntäpiikin jälkeen.¹¹ **Liikuntaneuvosto pitää tärkeänä, että Luontopalveluiden perusrahoitus pystytään turvaamaan myös vuonna 2024, sillä luontokohteiden infran kunnostaminen ja kehittäminen edellyttävät pitkäjänteistä ja vakaata perusrahoitusta.**

Metsähallituksen hallinnoimien alueiden lisäksi olisi hyvin tärkeää tukea myös kuntia ja ihmisten virkistäytymisen mahdollisuuksia lähiluonnossa. Lähivirkistyskerroista yli 60 % suuntautuu kuntien omistamille alueille, kuten kuntien tarjoamille virkistysalueille¹². Luonnon virkistyskäyttöalueiden määrä ja saavutettavuus on Suomessa yleisesti ottaen hyvällä tasolla, mutta kuntien mahdollisuudet ylläpitää ja parantaa ulkoilu- ja luontoliikuntamahdollisuuksia ovat hyvin erilaiset. Jatkossa olisi tärkeää turvata etenkin kaupunkien yhteydessä olevat, helposti saavutettavat lähiluontoalueet sekä kehittää niiden virkistyskäyttömahdollisuuksia.¹¹

Ympäristöministeriö tuki hallituskaudella 2019–2023 erillisavustuksilla kuntia virkistysalueiden hankinnassa, kunnostamisessa ja kehittämisessä sekä kaupunkipuistojen kehittämisessä.¹¹ Valtion talousarvioesityksessä 2024 ei ole varattu määrärahoja kuntien lähivirkistysalueiden kehittämiseen. **Liikuntaneuvosto nostaa esille, että kuntien edellytysten tukemista laadukkaiden lähiluonnon virkistysmahdollisuuksien tarjoamiseksi olisi tarpeen jatkaa myös tulevana vuosina ja tuen tulisi olla jatkuvaluonteista.**

Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) tukemalla hevostaloudella luodaan edellytyksiä liikkumiselle ja liikunnalle aina kuntoutuksesta (terapiaratsastus) urheiluun (raviurheilu, ratsastus). MMM:n hevostalouden avustustoiminta on kohdentunut kuitenkin pitkälti raviurheiluun. **MMM:n hevostaloudelle myöntämän tuen kokonaismäärä on ollut viime vuosina noin 40 miljoonaa euroa vuodessa.**¹³ Vuoden 2024 talousarvioesityksessä hevostalouden edistämiseen on varattu 39,2 miljoonan euron määräraha, joten edellisvuosien määrärahaso on pystytty turvaamaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) kehittää terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa sekä fyysistä aktiivisuutta ja liikuntaa esimerkiksi osana toiminta- ja työkyvyn edistämistä. STM:n hallinnon alan määrärahoista on kohdentunut viime vuosina paljon tärkeitä resursseja fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan edistämiseen, kuten osana Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskuskuksen avustuksia (liikkumiseen arviolta 13–16 M€ vuosittain) ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen määrärahoja sekä valtionavustus UKK-instituutin toimintaan (noin 0,9 M€).¹⁴

Talousarvioesityksessä 2024 sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustukset nousevat hieman (v. 2023 374 M€ ja v. 2024 384 M€) ja UKK-instituutin rahoitus pysyy samalla tasolla kuin vuonna 2023. Talousarvioesityksessä 2024 nostetaan terveyden edistämisen määrärahaa 11,5 miljoonaa euroon (v. 2023 1,8 M€). Kuntien terveyden edistämisen määrärahaan tulee lisäystä 9,7 miljoonaa euroa, jota kohdennetaan ikäihmisten toimintakyvyn, kotona pärjäämisen ja omaishoitajien tukemiseen sekä nuoriin kohdistuvaan erityiseen huolenpitoon. Osana näitä toimia edistetään myös liikkumista ja liikuntaa. **Valtion liikuntaneuvosto näkee tärkeänä, että kuntien terveyden edistämisen työtä (ml. liikumisen edistäminen) pystytään tukemaan aiempaa enemmän.**

Valtioneuvosto antoi 9.10.2023 eduskunnalle hallituksen esityksen valtion talousarvioksi vuodelle 2024. Valtioneuvoston asetuksessa (550/2015) määriteltynä valtion liikuntaneuvoston tehtävänä on antaa lausunto valtion talousarvioon otettavista liikuntamäärärahoista.

Timo Heinonen
puheenjohtaja
valtion liikuntaneuvosto

Minttu Korsberg
pääsihteeri
valtion liikuntaneuvosto

Lausuntoa korjattu 19.10.2023: Vuonna 2026 liikuntaan kohdennettavat lisäleikkaukset ovat noin 13 miljoonaa euroa.

LÄHTEET

- ¹ Kokko, S. & Martin, L. (toim.) 2019. Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2018. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2019:1. JA Husu, P. ym. 2022 Liikuntaraportti. Suomalaisten mitattu liikkuminen, paikallaanolo ja fyysinen kunto 2018–2022. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2022:33.
- ² Nurmi-Koikkalainen, P. (ym.) 2017. Tietoa ja tietotarpeita vammaisuudesta. Analyysia THL:n tietotuotannosta. Työpaperi 38/2017. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2017. SEKÄ Ng, K. ym. 2022. Toimintarajoitteisten lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen. Teoksessa S. Kokko & Martin L. (toim.) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2018. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2019:1.
- ³ Finterveys 2017 -tutkimus. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL.
- ⁴ Duodecim terveyskirjasto. Diabetes. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00011>
- ⁵ Vasankari, T. & Kolu, P. (toim.) 2018. Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnalliset kustannukset. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 31/2018.
- ⁶ Ikäihmisten liikunnan kansallinen toimenpideohjelma. Liikunnasta terveyttä ja hyvinvointia. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2011:30.
- ⁷ Suomi, K., Sjöholm, K., Matilainen, P., Glan, V., Nuutinen, L., Myllylä, S., Pavelka, B., Vettenranta, J., Vehkakoski, K. & Lee, A. 2012. Liikuntapaikkapalvelut ja väestön tasa-arvo. Seurantatutkimus liikuntapaikkapalveluiden muutoksista.
- ⁸ Ks. Fossiilittoman liikenteen tiekartta. Valtioneuvoston periaatepäätös kotimaan liikenteen kasvihuone-päästöjen vähentämisestä. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 2021:15. Liikenne- ja viestintäministeriö 2021. SEKÄ Kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelma. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 5/2018. Liikenne- ja viestintäministeriö 2018.
- ⁹ Valtionhallinto liikunnan ja liikkumisen edistäjänä 2019–2023: liikenne- ja viestintäministeriö. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2023:4. Valtion liikuntaneuvosto 2023.
- ¹⁰ Ks. Fossiilittoman liikenteen tiekartta. Valtioneuvoston periaatepäätös kotimaan liikenteen kasvihuone-päästöjen vähentämisestä. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 2021:15. Liikenne- ja viestintäministeriö 2021.
- ¹¹ Valtionhallinto liikunnan ja liikkumisen edistäjänä 2019–2023: ympäristöministeriö. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2023:14. Valtion liikuntaneuvosto 2023.
- ¹² Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030 - Valtioneuvoston periaatepäätös. Valtioneuvoston julkaisuja 2022:13. Valtioneuvoston kanslia 2022.
- ¹³ Valtionhallinto liikunnan ja liikkumisen edistäjänä 2019–2023: maa- ja metsätalousministeriö. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2023:10. Valtion liikuntaneuvosto 2023.
- ¹⁴ Valtionhallinto liikunnan ja liikkumisen edistäjänä 2019–2023: sosiaali- ja terveysministeriö. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2023:15. Valtion liikuntaneuvosto 2023.